

Can Sagrer

Fogars de la Selva

Ubicació

Lloc/Adreça: Polígon 11 Parcel·la 120
Emplaçament Veïnat de La Serra
Alçada: 84

Coordenades:

Latitud: 41.72716
Longitud: 2.64027
UTM Est (X): 470081
UTM Nord (Y): 4619546

Classificació

Número de fitxa 08082 - 119
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Medieval Modern Contemporani
Segle XV-XX
Estat de conservació Bo
Protecció Legal
Tipus de protecció: BPU
Observacions protecció: Nivell 3 del Catàleg de Béns Protegits.
Data aprovació: dc., 31/10/2012 - 12:00
Número inventari Sí (IPA)
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat Privada
Titular: 000100800DG71G0001OI
Autoria de la fitxa Jordi Montlló Bolart
Data de registre de la fitxa: dj., 20/01/2022 - 13:02

Descripció

Can Sagrer està situat al capdamunt del pla de Sagrer, al veïnat de La Serra, al nord-oest del turó d'en Silvestre, des d'on domina tot el vessant septentrional.

És una construcció de planta rectangular que consta de planta baixa i pis. La coberta és de teules àrabs, a dues aigües, amb el carener perpendicular a la façana principal, orientada a ponent, encarada a l'era.

La composició de la façana es forma a partir de tres eixos de verticalitat, lleugerament desplaçats del vèrtex del carener, segurament a causa d'alguna ampliació de la masia. Destaca en l'eix central el portal rodó dovellat de mig punt, en planta baixa, i una finestra d'arc conopial de cinc arquets interiors i decoració floral i geomètrica en baix relleu als intradossos, a la línia d'impostes i als ampits. En els eixos laterals, hi trobem dues finestres de llinda recta a la planta baixa; i una finestra de llinda recta i una altra d'arc conopial amb tres arquets horitzontals, a la planta pis.

A la dreta del portal d'accés hi ha un pedrís. El llindar d'accés està més elevat i per accedir-hi hi ha una plataforma empedrada, de secció circular.

El parament és arrebossat, encara que mostra part del seu aparell de maçoneria, les carenes cantoneres i els marcs de les finestres de pedra.

A la façana sud també hi ha altres finestres amb llindes i ampits treballats. A la part posterior hi ha un cobert, nous finestrals i dos garatges de recent construcció i a la façana nord hi ha tres contraforts per reforçar la façana en una zona de fort pendent.

El ràfec de la teulada, a la façana, està format per tres fileres, dues de rajola plana i una de rajola amb forma de dent de diamant. A les façanes laterals, els ràfecs són de dues fileres de teula.

Observacions:

La casa conserva, davant de la façana, una gran era de batre enrajolada (25 metres de diàmetre) i murada, en molt bon estat de conservació.

No massa lluny de la casa, a l'aulet, hi tenien la font, que ja fa molts anys va desaparèixer.

Història

La documentació familiar es pot remuntar fins a la baixa Edat Mitjana però les dades més antigues localitzades en els llibres parroquials provenen de l'any 1628 que mor la Beneta Sagrera, vídua de Joan Sagrer.

L'any 1710 sense precisar si és a la casa pairal, masoveries o altres annexes del mas, s'hi refugien hostalriquenys que fugen dels atacs dels francesos.

L'any 1710 els propietaris són, en Josep Sagrer i la seva esposa Maria.

L'any 1729 els masovers són Josep i Margarida.

L'any 1736 els propietaris són, Jaume Sagrer (1700 -†1750) i Esperança Solà, que tenen dues filles, l'Esperança (1736) i la Teresa (1738).

L'any 1755 apareix un Josep Sagrer maridat amb Paula Vendrell que bategen la seva filla Maria, que morirà petita. Més endavant neix la Maria Rosa.

L'any 1769 la Maria Rosa Sagrer maridada amb Josep Tusell i Sagrer bategen el seu fill, Miquel Tusell i Sagrer.

L'any 1781 habiten les dependències del mas o la masoveria els masovers Narcís Marquès i Anna Dalmau.

L'any 1795 Miquel Tusell i Sagrer, maridat amb Teresa Nualart (originària del mas Nualart de Grions) bategen la seva filla, Maria. L'any 1841 neix en Llorenç (hereu).

En el cadastre municipal de 1862, el propietari és en Llorenç Tusell Nualart (1841 - †1878), maridat amb Francesca Sabater, que tindran tres fills, Josep (l'hereu), Joaquim que esdevindrà prevere i la Maria. Llorenç declara posseir tretze quaters de secà, vuit quartans de vinya, tretze quarteres de sureda, tres-centes trenta-sis quarteres de bosc, i cent una quarteres de terra erma. A més disposaven d'un parell de bous i d'un ruc a més d'una explotació ramadera.

En Josep Tusell Sabater es casà amb Maria Alguer i Torró (originària de Sant Antoni de Vilanova de Vilamajor). L'esposa però mor el 1878 amb vint-i-sis anys, deixant una nena anomenada Joaquina. L'any 1881, el pare es maridà en segones núpcies, amb Pilar Riera i Figa (originària de Terrades) amb qui tindrà altres fills (Narcís). En aquest moment, Josep Sabater i Bancells, l'oncle matern d'en Josep Tusell Sabater, el nomena hereu universal del mas Buscastell i de tots els seus béns.

En el padró de 1889 el mas Sagrer continua essent propietat de Josep Tusell Sabater, però aquest no resideix al mas Sagrer sinó que es deixa constància de que viu a Martorell de la Selva. I a la casa pairal hi viuen dos germans seus: el prevere, Joaquim Tusell i Sabater i la Maria (†1890). Quan la germana mor, Joaquim es trasllada a Hostalric.

L'any 1890 hi entrarien a viure (bé a les dependències de la casa, bé a la masoveria) la família composta per dos matrimonis: Joan Pujol Gibert i Francesca Mateu Cumaleras; i el seu fill, Josep Pujol Mateu, casat amb Francesca Romeguera Freixes.

L'any 1895, l'hereu, Narcís Tusell Riera (fill de Josep Tusell i Pilar Riera) es casa amb Maria Vendrell amb qui tindrà un hereu, en Josep. La mare però, mor relativament jove i com ho havia fet son pare, en Narcís es casa en segones núpcies amb Pilar Andreu Puigdelmàs.

Josep Tusell Vendrell esdevé el nou propietari, no només del mas Sagrer sinó també del mas Buscastell (que havia heretat el seu avi patern). Aquest s'acabarà casant amb Maria Puigvert. Del seu matrimoni, naixerà el nou hereu, Josep Maria Tusell Puigvert. Actualment la propietat continua en mans dels descendents.

Paral·lelament, els llibres parroquials aporten informació sobre els diferents masovers i treballadors que varen habitar la finca:

De 1905 fins l'any 1914 consten el matrimoni Josep Pujol i Francesca Romeguera amb la seva filla Maria. També hi ha un mosso, anomenat Mateu i tres pastors (Eusebi, Joan i Josep), que indica que el mas tenia una activitat ramadera important.

De 1918 fins l'any 1925 hi ha dos matrimonis, l'un format per Pau Vilà Bota i Maria Mustarós i Rovira; el segon per la filla d'aquest i el seu marit, Antònia Vilà Mustarós i Joan Pimàs Pera amb els seus fills, Salvador, Pere i Josep.

De 1928 fins l'any 1946 hi ha en Florenci Roca Fonosa casat amb la Joaquina Plasis Capell i els seus fills, Carme i Josep (1912 - †1939 de mort accidental a l'ermita de La Serra), Dolors i Lluís que aniran marxant amb el pas dels anys. Entre l'any 1945 i 1946 consta inscrit en Joaquim Xandrich i Viladevall i només queden amb els pares, la Dolors i en Lluís.

Bibliografia

AJUNTAMENT DE FOGARS DE LA SELVA (2012). Catàleg de Béns Protegits; dins *Pla d'Ordenació Urbanístic Municipal de Fogars de la Selva*.

AJUNTAMENT DE FOGARS DE LA SELVA (2012). Catàleg de masies i cases rurals en sòl no urbanitzable; dins *Pla d'Ordenació Urbanístic Municipal de Fogars de la Selva*.

FUGAROLAS i MASÓ, Jaume i VILÀ i CAMPS, Josep (2007). *Fogars de La selva, temps ha*. Fogars de La Selva: Edició dels autors.

LLINÀS i POL, Joan i MERINO SERRA, Jordi (2001). El patrimoni de la Selva: inventari històric, artístic i arqueològic dels municipis de la comarca. Consell Comarcal de La Selva.

